WYDZIAŁ SPRAW SPOŁECZNYCH,
KULTURY,SPORTU I TURYSTYKI
Wpłynęło dnia 12.XII.24 r.
Podpis

Koszalin 10.12.2024

Program działania Muzeum w Koszalinie w latach 2025-2027

Muzeum w Koszalinie realizuje misję gromadzenia, trwałej ochrony dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechniania podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów, stanowiących dziedzictwo kulturowego Koszalina i Pomorza.

Rozwój Muzeum w Koszalinie w latach 2025-2027 będzie oparty na dostosowaniu działań do nowoczesnych trendów w muzealnictwie oraz oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności, z uwzględnieniem obowiązujących strategii rozwoju kultury w Polsce oraz strategii kulturalnej miasta Koszalin. Priorytetem i kluczowym działaniem jest stworzenie muzeum partypacyjnego, które aktywnie włącza i buduje publiczność. Taka orientacja na współdziałanie wzmocni rolę muzeum jako instytucji kultury, pełniącej także rolę centrum wiedzy o przeszłości miasta i regionu, kreatora interesujących wydarzeń artystycznych o charakterze elitarnym i egalitarnym. Różne formy działań edukacyjnych, pozwolą na realizację atrakcyjnej oferty muzealnej, dostosowanej do różnych grup interesariuszy Muzeum w Koszalinie.

W latach 2025-2027 priorytetem będą działania przygotowawcze i wdrożeniowe w obszarze poprawy i rozwoju infrastruktury muzealnej, dostosowanie Muzeum jako organizacji do standardów zarządzania strategicznego w sektorze kultury, rozwój możliwości finansowania, a także rozwój Muzeum jako pomorskiego ośrodka regionalnego w oparciu o koncepcję muzeum partypacyjnego, współpracę międzynarodową oraz zróżnicowaną ofertę kulturalną i edukacyjną. Takie działania, podniosą walory turystyczne Koszalina i całego regionu. Działania Muzeum oparte będą na stałej współpracy z różnymi instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze kultury, w tym w zakresie działalności artystycznej, naukowej, nauk historycznych, sztuki i historii. Istotnym obszarem aktywności będzie rozwój krajowej i międzynarodowej współpracy z instytucjami kultury, w tym z muzeami niemieckimi.

Realizacja tego programu będzie oparta na zwiększeniu przychodów poprzez dywersyfikację źródeł finansowania: wykorzystaniu dostępnych środków finansowych, zwiększeniu przychodów własnych, współpracy z sektorem prywatnym oraz aktywnym pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych (krajowych i międzynarodowych).

Dążeniem realizowanym w różnych obszarach w latach 2025-2027 będzie takie optymalne zorganizowanie tej instytucji, zgodnie z obowiązującymi przepisami regulującymi działania muzeów publicznych, instytucji kultury oraz jednostek sektora finansów a także z

uwzględnieniem trendów w muzealnictwie krajowym i europejskim. Muzeum w Koszalinie jako muzeum regionalne wielodziałowe to instytucja, w której jest przechowywane i gromadzone dziedzictwo historyczne i kulturowe Koszalina oraz Pomorza i w tym zakresie będzie realizowało w pełnym stopniu statutowe cele, wdrażając jednocześnie wysokie standardy zarządzania strategicznego w administracji. Muzeum będzie budować swoją strategię, w tym ofertę muzealną w taki sposób aby stać się pozytywnie rozpoznawalną regionalną instytucją kultury, spełniającą w społeczeństwie istotną rolę, kształtując świadomość regionalną, kulturową i historyczną ukierunkowaną na społeczność lokalną oraz turystów, spędzających czas na koszalińskim wybrzeżu. To właśnie bowiem aspekt regionalności odróżnia Muzeum w Koszalinie od innych muzeów, gromadząc zbiory o znaczeniu historycznym dla miasta i regiony z zakresu sztuki, archeologii, etnografii, techniki i innych dyscyplin, z uwzględnieniem zbiorów i kolekcji lokalnych artystów i twórców, a także regionalnych i pamiątek historycznych przekazywanych przez mieszkańców.

1. Baza lokalowa i infrastruktura, potrzeby inwestycyjne

Odnosząc się do planowania działalności i oddziaływania w sensie przestrzeni z wykorzystaniem w pełni potencjału Muzeum i uatrakcyjnienia krajobrazu kulturowego oraz architektonicznego Koszalina, a także Jamna, należy uwzględnić zarówno obecny kompleks obiektów na ul. Młyńskiej 37/39 (reprezentacyjny pałac młynarza, młyn, chata rybacka, kuźnia, zabudowania biurowe w stylu szachulcowy), jak i Domek Kata, Zagrodę Jamneńską, Kamienne Kręgi w Grzybnicy. Ograniczenia przestrzenne i zły stan infrastruktury wielu z tych obiektów wymaga pilnych działań naprawczych (np. elewacja młyna od strony ul. Młyńskiej, poprawa warunków magazynowych i biurowych na poddaszu, schody drewniane przy budynku Działu Archeologicznego i inne), ale także szukania nowych powierzchni i możliwości rozwoju działalności Muzeum. Rozwiązaniem może być np. pozyskanie innych obiektów w Koszalinie o charakterze zabytkowym (np. budynek po straży pożarnej na ul. Kazimierza Wielkiego, czy dawny budynek Muzeum na ul. Piłsudskiego). Koniecznością jest także rozwój infrastruktury poprzez budowę nowych i nowoczesnych obiektów o charakterze publicznym, w tym na działalność muzealną (m.in. magazyny, przestrzeń wystawiennicza o charakterze galerii, ale także z zapewnieniem miejsc parkingowych dla mieszkańców i odwiedzających instytucje miejskie) usytuowanych np. w sąsiedztwie Muzeum, na działkach przy ul. Podgrodzie / J. Dąbrowskiego w Koszalinie (w zał. mapka poglądowa)



Ta lokalizacja i propozycja zabudowy, nie tylko zabezpieczy w pełni optymalną realizację funkcji muzealnych, ale też uatrakcyjni tę miejską przestrzeń, zlokalizowaną ściśle w centrum miasta, na alternatywnej trasie z i do dworca kolejowego, wprawdzie obecnie o wysokim walorze funkcjonalności (parking), ale mało estetyczną i z potencjałem wykorzystanym w tej lokalizacji w bardzo ograniczonym zakresie.

Równoległym ośrodkiem i kierunkiem rozwojowym działalności muzealnej, jest Zagroda Jamneńska. Sąsiedztwo parafii i odrestaurowanego, wyjątkowo pięknego kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej, wyjątkowa tradycja i kultura Jamneńska oraz zaangażowanie lokalnej społeczności, wymaga opracowania dedykowanego programu działalności w duchu partycypacji, ale też infrastrukturalnego rozwoju tego miejsca o wysokich walorach turystycznych. Do rozpoznania i opracowania pozostaje koncepcja funkcjonalno-architektoniczna tego kompleksu muzealnego, z uwzględnieniem wkomponowania architektonicznego oraz funkcjonalności nie tylko w obrębie istniejącej Zagrody, ale całego Jamna. Zwraca przy tym uwagę możliwość uatrakcyjnienia komunikacji między Koszalinem a Jamnem, poprzez utworzenie szlaku pieszo-rowerowego pn. np. Szlaku Jamneńskiego, przebiegającego wzdłuż Dzierżęcinki. Realizacja takiego projektu nie tylko wprost i atrakcyjnie przyrodniczo-kulturowo i rekreacyjnie uatrakcyjni ofertę Koszalina i Jamna, ale też rozwinie jego ofertę komunikacyjną, odwołującą się do wielowiekowych aspiracji morskich Koszalina, połączenia ze szlakami morskimi dzięki Dzierżęcince i bliskości jeziora Jamno właśnie.

Podejmowane działania inwestycyjne, organizacyjne i merytoryczne oraz informacyjno-promocyjne w 2025 i kolejnych latach w Muzeum w Koszalinie, będą miały na celu zapewnienie rozwoju tej placówki i uwolnienie jej potencjału jako miejskiej i regionalnej instytucji kultury, która będzie realizowała swoje zadania w zmodernizowanym i funkcjonalnym kompleksem obiektów w mieście, z perspektywą rozbudowy, z bogatą ofertą wydarzeń oraz wyjątkowymi wystawami historycznymi i artystycznymi oraz zespołem etnograficznym w Zagrodzie Jamneńskiej. Również działania na rzecz Rezerwatu Archeologicznego – Kamienne Kręgi w Grzybnicy oraz współpraca z różnymi podmiotami i instytucjami, wraz z zaangażowaną i kompetentną kadrą, zapewni wysokie standardy działalności i współpracy, dzięki czemu Muzeum w Koszalinie ma szansę stać się wizytówką kulturalną miasta i atrakcją turystyczną, wyróżniającą się w dynamicznym działaniu instytucją muzealną na Pomorzu i w Polsce.

Pilną kwestią będzie dążenie do utrzymanie nieruchomości administrowanych przez Muzeum przy ul. Młyńskiej 37/39 w niepogorszonym stanie. Przeprowadzone zostaną analizy i audyt podejmowanych dotychczas działań w były w zakresie modernizacji, napraw, remontów tych obiektów pozostających w administrowaniu Muzeum oraz wykorzystanie dotychczasowych rozwiązań i opracowań. Szczególnie pilnym zadaniem jest naprawa elewacji od strony ul. Młyńskiej, podjęte zostaną także rozmowy z najemcą Gospody Jamneńskiej w sprawie naprawy elewacji budynku restauracji.

2. Budżet i możliwości finansowania

Aktywnie będą podejmowane będą działania zmierzające do pozyskiwania środków pozabudżetowych na działalność muzealną i inwestycyjną. W latach 2019-2023 w tym zakresie nie podejmowano prób w zakresie pozyskania dofinansowania działalności muzealne oraz prac inwestycyjnych na obiektach zabytkowych, stąd będzie to wyzwanie także kadrowe i organizacyjne.

Zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych będzie kluczowe dla realizacji programu działania w latach 2025-2027. Oprócz środków własnych Muzeum oraz dotacji z budżetu miejskiego, planuje się pozyskiwanie środków finansowych w ramach:

- Dotacji krajowych i międzynarodowych.

Aplikowanie o dotacje krajowe: Aplikowanie o dotacje krajowe: Muzeum regularnie będzie ubiegać się o środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Narodowego Centrum Kultury oraz innych źródeł krajowych. Uzyskane fundusze posłużą m.in. na modernizację obiektów, konserwację zbiorów oraz organizację wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych..

- Współpraca z sektorem prywatnym.

Współpraca z sektorem prywatnym: Muzeum nawiąże partnerstwa z lokalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami, które będą mogły wspierać wybrane projekty. Oferowane możliwości sponsorowania wystaw i wydarzeń pomogą w promocji firm i rozwoju sieci współpracy lokalnej.

- Zwiększenia dochodów własnych.

Rozwój działalności własnej – Muzeum zamierza zwiększyć dochody własne poprzez np. realizację nadzorów archeologicznych, wynajem powierzchni, w tym przestrzeni na konferencje i wydarzenia, zwiększenie frekwencji dzięki rozbudowaniu i uatrakcyjnieniu oferty muzealnej oraz strategii promocji, organizację odpłatnych warsztatów, kursów oraz wdrożenie sprzedaży online w sklepie muzealnym. Dodatkowo, Muzeum planuje rozwinąć ofertę produktową, m.in. o regionalne rękodzieło i prace artystów, produkty związane z historią (np. pierniczki koszalińskie – Pfeffernüsse) i asortyment pamiątkowy, promujący zarówno zbiory i kolekcje Muzeum, jak i Koszalin i Pomorze.

3. Struktura organizacyjna i kadry

Struktura organizacyjna Muzeum w Koszalinie jako muzeum regionalnego wielodziałowego, funkcjonującego w kilku rozproszonych obiektach, wymaga analizy nie tyle potrzeb kadrowych, ile efektywności podziału zadań i na tej podstawie zaplanowania reorganizacji. Jej celem będzie usprawnienie organizacji i warunków pracy, z uwzględnieniem możliwej

automatyzacji procesów (m.in. wdrożenie EZD, elektronicznego systemu kontroli dostępu i zabezpieczeń, kontroli warunków w magazynach, elektronicznej rejestracji czasu pracy, także online), zorganizowania optymalnego systemu zastępstw, a także wprowadzenia ruchomego czasu pracy i związanego z tym wydłużenia czasu pracy Muzeum (od 10:00 do 18.00 przez cały rok; obecnie od 10:00 do 16.00 w okresie zimowym i od 10:00 do 17.00 w okresie letnim). W związku z tym, 2025 roku na podstawie przeprowadzonej diagnozy, rozpoznanych potrzeb, możliwości i ograniczeń przeprowadzona zostanie reorganizacja i wprowadzony nowy Regulamin Organizacyjny (obecnie obowiązuje od 2019). Celem tego działania będzie uporządkowanie i wzmocnienie procesów zarządczych, zapewnienie optymalnego podziału zadań, optymalny podział stanowiskowy, zapewniający jak najbardziej efektywną działalność Muzeum w Koszalinie.

Ważnym działaniem kadrowym będzie wdrożenie regularnych działań w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników i ich rozwoju zawodowego. Opracowany zostanie plan szkoleń, uwzgledniający rozwój ich kompetencji twardych i miękkich, także z uwzględnieniem rozpoznanych oczekiwań i preferencji pracowników.

Wśród szkoleń znajdzie się tematyka związana z przeciwdziałaniem mobbingowi w miejscu w pracy i wdrożone zostaną formy ochrony pracowników przed tym bardzo szkodliwym zjawiskiem w miejscu pracy.

4. Działalność statutowa

Zgodnie z § 5. 1. Statutu w Koszalinie do zakresu działania Muzeum należy gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów. Muzeum będzie realizowało te zadania poprzez:

4.1. Gromadzenie zabytków i materiałów dokumentacyjnych w zakresie: archeologii, etnografii, historii Koszalina i Pomorza, sztuki dawnej i współczesnej w drodze zakupu, darowizn, zapisów, uzyskania obiektów drogą badań terenowych oraz przez przyjmowanie depozytów,

Pilny zadaniem jest opracowanie zasad i polityki gromadzenia zbiorów, w tym kryteriów wartościowania zbiorów, darowizn i zakupów, wdrożenie monitorowania rynku antykwarycznego i kolekcjonerskiego pod kątem artefaktów zgodnych z profilem działalności Muzeum; w ostatnich latach praktycznie nie miały miejsca regularne przejęć czy zakupy, pozwalające na rozwój zbiorów. Działania w zakresie profilowanego gromadzenia są także istotne ze względu na budowanie kontaktów z darczyńcami, dzięki którym Muzeum już pozyskało oraz może pozyskiwać wartościowe i unikatowe obiekty zabytkowe, a także pamiątki rodzinne, związane z historią Koszalina i regionu.

4.2. Katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,

Zgodnie z obowiązkiem, jaki ustawodawca nałożył na polskie będzie realizowany obowiązek komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów, co potwierdzają zapisy § 3.6 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach. Oznacza to, poddawanie systematycznej kontroli zarówno zbiorów, jak i wymaganej dokumentacji ewidencyjnej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach, § 3.6: Komisyjna kontrola zgodności dokumentacji ewidencyjnej za stanem faktycznym zbiorów powinna odbywać się co pięć lat od daty zakończenia poprzedniej kontroli. Podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, może przedłużyć ten okres do 10 lat.

W związku z powyższym kontynuowane będę i realizowane na bieżąco prace katalogowania z wykorzystaniem systemu MONA. Przeprowadzony będzie przy tym audyt stanu skatalogowania zbiorów wszystkich działów Muzeum oraz realizacji prac inwentaryzacyjnych. Docelowo przygotowany i wdrożony będzie wieloletni plan przeprowadzania inwentaryzacji zbiorów. Kontunuowanie będzie naukowe opracowanie zgromadzonych zbiorów, także poprzez sfinalizowanie opracowań będących w toku. Dotyczy to m.in. kontynuacji badań prowadzonych od 2023 r. przez Wojciecha Lipowicza, poznańskiego emerytowanego muzealnika i jego prac nad kolekcją mebli oraz dra Vogla z Altes Museum w Berlinie, opracowującego zbiór malarstwa północnoeuropejskiego z koszalińskiego muzeum. Efekty ich prac w formie wydanych katalogów planuje się osiągnąć w 2025 r.

4.3. Przechowywanie gromadzonych zabytków w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwa, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny dla celów naukowych,

Stan pomieszczeń magazynowych, w tym sprzęt i wyposażenie techniczne, od wielu lat budzą zastrzeżenia, mimo to podejmowano niewielkie działania w tym zakresie. Do czasu zapewnienia docelowych rozwiązań i optymalnych warunków przechowywania zbiorów (najlepiej w nowym obiekcie), konieczne jest podjęcia pilnych działań naprawczych. Problem niewystarczającej przestrzeni magazynowej jest rozwiązywany obecnie np. wynajmem dodatkowych przestrzeni magazynowych - obecnie to łącznie ponad 200 m2 wynajmowanych od PKP i Politechniki Koszalińskiej. Jest to jak najbardziej odpowiednie rozwiązanie, które umożliwia planowanie działań związanych z gromadzeniem i przechowywaniem zarówno muzealiów, jak i sprzętów (np. wystawienniczych).

Nasilającym się problemem w młynie i pałacu/kamienicy, gdzie zlokalizowana jest większość magazynów, a także sal wystawienniczych , edukacyjnych oraz pracowniczych, jest wysoki stopień zawilgocenia murów. Do zweryfikowania pozostają podejmowane w poprzednich latach działania i dokumentacja, w celu podjęcia w latach 2025-2026/2027 kompleksowego

planu działań inwestycyjnych i opracowania pełnej dokumentacji budowlanej modernizacji,, z uwzględnieniem pilnych działań remontowych oraz etapowania działań w ramach zapewnionych oraz pozyskiwanych środków na pełną modernizacji, wraz z rewitalizacją młyna oraz kamienicy.

Natomiast wydaje się, że stosunkowo szybko i w ramach własnych środków, możliwe jest wdrożenie rozwiązań doraźnych w 2025 r. Proponowane rozwiązania pozwolą na wyraźną poprawę stałych warunków zarówno przechowywania zbiorów w magazynach, jak i pracy w pokojach na poddaszu. Zakres szczegółowych działań i zakupów zostanie opracowany w I kwartale 2025 i obejmie m.in. rozpoznanie możliwości skutecznego klimatyzowania pomieszczeń oraz oczyszczania powietrza (m.in. poprzez zakup mobilnych klimatyzatorów, montaż folii przeciwsłonecznej na oknach poddaszowych). Zakup odpowiednich regałów do przechowywania muzealiów, a także dedykowanych opakowań do nich, czytelny sposób rozmieszczenia i opisu, zapewni zarówno optymalizację sposobu przechowywania, jak i pozwoli na wprowadzenie systemowej topografii rozmieszczenia zbiorów. Ponadto stałym działaniem będzie odkurzanie magazynów i eksponatów, z wykorzystaniem sprzętów z filtrem hepa. Takie działania zoptymalizują przestrzeń i topografię przechowywanych obiektów, pozwolą na „odzyskanie" przestrzeni, obecnie zapełnionej głównie niedostoswanymi do przechowywania muzealiów sprzętami meblowymi. Pozwoli to także na przeniesienie, przynajmniej częściowo, muzealiów zgromadzonych w pokojach pracowniczych do magazynów i pozwoli na bieżące utrzymywanie porządku.

4.4. Zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz w miarę możliwości zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody,

Obecnie w Muzeum w Koszalinie nie ma ani pracowni konserwacji, ani konserwatora, nie opracowano także dotychczas żadnego planu konserwacji i nie zaproponowano żadnego rozwiązania. Jest to stan który wymaga zmiany, będąc jednocześnie dużym wyzwaniem, związanym m.in. z pozyskaniem specjalisty z zakresu konserwacji i wiedzy oraz doświadczenia na temat zorganizowania pracowni konserwacji. W latach 2025-2027 podejmowane będą działania, w tym w ramach projektów dofinansowanych przez MKiDN, których celem będzie zorganizowanie wyposażonej pracowni konserwacji. Brak specjalistycznej oceny pod kątem konserwatorskim i typowania obiektów do konserwacji lub chociaż profilaktyki konserwatorskiej, ogranicza nie tylko właściwe zabezpieczanie zabytków archeologicznych i kultury materialnej, ale też współpracę z innymi placówkami muzealnymi, gdzie warunkiem wypożyczenia jest ocena konserwatorska i dobry stan obiektów. Ponadto tylko prawidłowo zaaranżowana ekspozycja muzealna, prezentująca obiekty poddane odpowiedniej i fachowej konserwacji oraz zabezpieczone przed dalszym zniszczeniem, będzie atrakcyjna wizualnie i merytorycznie dla zwiedzających. Stąd stabilne zorganizowanie zabezpieczania i konserwacji zbiorów itd. jest jednym z większych wyzwań na najbliższe lata.

W związku z tym, w okresie przejściowym, w przypadku pilnych działań na zabytkach, planuje się współpracę z muzeami, w których dobrze funkcjonują pracownie konserwatorskie, a także z pracowniami konserwatorskimi i konserwatorami działającymi na rynku

Dużym i interesującym wyzwaniem konserwatorskim oraz ekspozycyjnym i badawczym będą działania związane z odnalezionym w 2024 r. we fragmentach pomnikiem króla pruskiego Fryderyka Wilhelma I. Dążeniem w roku 2025 i kolejnych będzie opracowanie pełnego planu konserwacji oraz rekonstrukcji (częściowej lub całościowej) na tym obiekcie, a także pozyskanie środków finansowych na te działania. Ponadto będą podejmowane działania zmierzające do pozyskania i/lub zorganizowania uniwersalnej przestrzeni, zapewniającej zarówno zabezpieczenie tego wyjątkowego zabytku, jak i prowadzenie prac konserwatorskich z jednoczesnym umożliwieniem zwiedzania go zainteresowanym.

4.5. Urządzanie wystaw stałych, czasowych i objazdowych,

Bazę wystawienniczą i administracyjną (informacja, kasa, szatnia, sklep) na ul. Młyńskiej tworzą budynki dawnego kompleksu młyńskiego (młyn i tzw. kamienica młynarza) oraz wzniesione współcześnie budynki: administracyjny, działu archeologii i tzw. stodoła o przeznaczeniu magazynowo biurowym i ekspozycyjnym. Dopełnienie zespołu muzealnego stanowi mała, pojedyncza zagroda skansenowska oraz stylizowany na gospodę kompleks restauracyjny ulokowany w dawnych garażach. W 2025 przeprowadzona zostanie kompleksowa analiza funkcjonalności tego kompleksu pod kątem zoptymalizowania prowadzonej działalności muzealnej, w tym przeprojektowania strefy wejścia i poruszania się po terenie oraz obiektach, z uwzględnieniem przepisów o dostępności. Przemodelowane zostaną w 2025 i kolejnych latach także przestrzenie ekspozycyjne, edukacyjne, sklep i kasa, a także cała komunikacja po terenie i obiektach Muzeum przy ul. Młyńskiej.

W I kwartale 2025 r. opracowany zostanie plan działań wystawienniczych na lata 2025-2027, w który zostaną włączone wszystkie działy Muzeum. Działania wystawiennicze obejmą również Zagrodę Jamneńską, Domek Kata, a także Rezerwat Archeologiczny Kamienne Kręgi w Grzybnicy, a także w miarę zapotrzebowania i możliwość inne lokalizacje w przestrzeni miejskiej i regionu. Plan wystawienniczy obejmie organizację wystaw stałych, czasowych oraz objazdowych (mobilnych), a także wirtualnych. Tematyka wystaw skorelowana zostanie z kalendarzem historycznym Koszalina, Pomorza i Państwa Polskiego. 2025, 2026 i 2027 rok obfitują w ważne daty zarówno dla Koszalina, jak i Polski, stąd priorytetem będą działania wystawiennicze odwołujące się do historii Koszalina i Pomorza. Należy podkreślić, że jest to szczególnie ważne działanie i odpowiedź na oczekiwania społeczne, ponieważ od lipca 2023 roku nie ma w Koszalinie żadnej wystawy poświęconej historii miasta.

Propozycja planowanych w latach 2025-2027 działań wystawienniczych obejmie m.in. organizację co najmniej trzech stałych wystaw o tematyce historycznej (historia Koszalina do 1945 i po 1945) oraz artystycznej (w tym poświęconej Kolekcji Osieckiej), a także organizację wystaw czasowych (3-4 w roku), w tym objazdowe i wirtualne. W ramach tych działań, zrealizowane będą m.in.:

- kontynuacja wystawy poświęconej wybitnemu artyście Edwardowi Rokoszowi – przedłużenie okresu jej ekspozycji do kwietnia/maja 2025: prezentacja wystawy w nowej odsłonie, przemodelowanej zgodnie z oczekiwaniami żony artysty oraz kuratorki wystawy ze strony Muzeum;

- w maju 2025 r. wystawa stała poświęcona powojennemu, polskiemu Koszalinowi i etosowi pionierów koszalińskie – okazją będzie 80. rocznica zakończenia II wojny światowej, wernisaż planuje się na Noc Muzeów lub Dni Koszalina; wystawa w kolejnych latach będzie rozbudowywana i promowana w różnych formach wystawienniczych, naukowych, wydawniczych, multimedialnych i edukacyjnych;

- przygotowanie interdyscyplinarnej wystawy poświęconej 50. Jubileuszowi organizacji centralnych dożynek w Koszalinie w 1975 r. – do opracowania wystawa i działań towarzyszących, w tym audio przewodnika, wydawnictw, materiałów promocyjnych, multimediów, oprócz działów sztuki współczesnej, historyczny i etnograficzny, włączeni zostaną także mieszkańcy i media koszalińskie – PRK. Na wstępnym etapie są uzgodnienia z Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie w sprawie ekspozycji tej wystawy w 2025 lub 2026, w formie planszowej w Warszawie, w Galerii Al. Ujazdowskie;

- w 100. rocznicę urodzin wybitnego koszalinianina narodowości żydowskiej, prof. Lesliego Baruch Brenta (1925-2025); wernisaż wystawy planowany jest na przełom czerwca i lipca 2025 r., wraz z okolicznościowym seminarium, które poświęcone będzie życiu i związków Profesora z Koszalinem; przy organizacji wystawy liczymy na współpracę ze Zdzisławem Pacholskim, który posiada bogatą dokumentację fotograficzną i filmową z pobytu Profesora w Koszalinie, w ramach nawiązanej z nim i utrwalanej relacji zgromadził dokumentację oraz wspomnienia, które również publikował. Mamy nadzieję, ze postać wybitnego i wyjątkowego Człowieka, jakim był Profesor Leslie Baruch Brent, pozwoli połączyć potencjał wiedzy, materiałów i chęci, aby zorganizować w Muzeum tę wyjątkową wystawę oraz wydarzenia towarzyszące.

- W latach 2025-2027 planowane są trzy wystawy czasowe, poświęcone zabytkom architektury w Koszalina, w tym Muzeum w Koszalinie i jego zabytkowych siedzib oraz innym budynkom i miejscom historycznym w przestrzeni Koszalina. Wystawy zostaną docelowo przekształcone w jedną wystawę stałą (m.in. w nowo pozyskanych przestrzeniach ekspozycyjnych kamienicy, w tym na wieży pałacu, obecnie magazyn mebli i strefie obecnego wejścia do Muzeum); do wystawy opracowany zostanie

przewodnik tradycyjny i multimedialny, a także gra miejska pod roboczym tytułem: *Na szlaku zabytkowego Koszalina*. Równolegle planuje się jako działania stałe tematyczne seminaria, oprowadzania kuratorskie, prelekcje oraz spacery miejskie;

- jako stałe działanie partycypacyjne planuje się co roku organizację 2-3 wystaw czasowych we współpracy z zainteresowanymi instytucjami, stowarzyszeniami, artystami, twórcami pasjonatami i kolekcjonerami. W ramach tego działania w 2025 zaplanowane są już: wystawy czasowe:
    - 1) z okazji 70-lecia Oddziału Związku Artystów Plastyków Okręg Koszalin-Słupsk;
    - 2) w ramach Muzeum Pełnego Pasji inicjacja cyklicznych spotkań i ekspozycji, gdzie lokalni twórcy i kolekcjonerzy będą prezentować swoje zbiory i opowiadać o swoich pasjach. Celem tego działania będzie wzmocnienie więzi między Muzeum a społecznością lokalną.

W przypadku wystaw stałych oraz wybranych czasowych, stałymi działaniem będzie opracowanie do nich audio przewodnika, katalogu i materiałów promocyjnych w co najmniej dwóch wersjach językowych (polskiej, niemieckiej, angielskiej, ewentualnie także ukraińskiej); ponadto planuje się także każdorazowo przygotowanie wersji wirtualnej wystawy oraz opracowanie pakietów tematycznych lekcji muzealnych i warsztatów dla różnych grup wiekowych.

Na organizację wystaw, wydawnictw, materiałów edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych przewiduje się oprócz środków własnych, także aktywne pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych, m.in. z programów MKiDN i NIM na wspieranie działań muzealnych oraz z programów Interreg, a także poprzez fundraising.

4.6 Prowadzenie działalności edukacyjnej i popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę.

Działalność edukacyjna Muzeum w Koszalinie w latach 2025-2027 będzie oparta na zbiorach i kolekcjach muzealnych oraz prezentowanych wystawach i ekspozycjach. Opracowane będą nowe scenariuszy wystaw i lekcji muzealnych i wprowadzone czytelne frekwencyjnie zasady zwiedzania tematycznego, oprowadzania selektywnego — dopasowanego do możliwości poznawczych i potrzeb różnych grup odbiorców itp. Materiały będą mogły powstawać również przy zaangażowaniu zwiedzających, turystów, regionalistów, przewodników turystycznych i będą dostępne online na stronie Muzeum.

Samych form muzealnej działalności edukacyjnej jest bardzo wiele: to nie tylko zajęcia plastyczne, ale przede wszystkim lekcje muzealne, prelekcje, warsztaty, konkursy, spacery tematyczne, oprowadzania kuratorskie, akcje społeczne i plenerowe, wydarzenia artystyczne, których odbiorcami mogą być zarówno dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Istotny w

edukowanie, jak i wymiana wiedzy ze społecznością lokalną, co ma służyć rozwijaniu i pogłębianiu tożsamości regionalnej oraz budowaniu więzi międzypokoleniowych.

Z działalnością edukacyjną wiąże się ściśle prowadzenie działalności artystyczne i upowszechniającej kulturę. To także szerokie pole do współpracy i współorganizacji wydarzeń z koszalińskimi instytucjami, organizacjami, twórcami, środowiskiem pasjonatów, kolekcjonerów.

W ramach działalności edukacyjnej, artystycznej i upowszechniającej kulturę, planuje się w latach 2025-2027 m.in.:

- lekcje muzealne i warsztaty dla szkół – Muzeum będzie oferować programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży, takie jak np. tematyczne lekcje muzealne (nt. historii miasta i regionu oraz w oparciu o wystawy stałe i czasowe), konkursy wiedzy, warsztaty archeologiczne, historyczne, genealogiczne, gry miejskie, zajęcia z kaligrafii i inne. Program ten będzie dostosowany do grup wiekowych i poziomu zaawansowania uczniów;

- cykliczne akcje muzealne, zainspirowane popularnymi formami obcowania z muzealiami, jakie Muzeum w Koszalinie realizowało kilka lat wcześniej; takich jak np. Zabytek Miesiąca, W samo południe, czy Galeria Jednego Obrazu;

- akcje plenerowe (Noc Muzeów, Dni Koszalina, Europejskie Dni Dziedzictwa, Jarmarki Jamneńskie z motywem wiodącym wesela jamneńskiego);

- akcje społeczne (m.in. Dzień Muzealnika, Dzień Pioniera, akcja społeczna 30.10.2025 ph. Pamiętamy o koszalińskich pionierach, porządkowanie Kamiennych Kręgów w Grzybnicy);

- zainicjowany zostanie cykl spotkań muzealnych, poświęconych historii i kulturze Koszalina i regionu, wraz z towarzyszącymi im wydawnictwami. Miejsca spotkań będą różne, m.in. w Domku Kata, Zagrodzie Jamneńskiej, na Kamiennych Kręgach w Grzybnicy; w spotkaniach z muzealnikami będą zapraszani goście: eksperci, naukowcy z różnych dziedzin, autorzy, zajmujących się w swoich badaniach i działaniach archeologią, etnografią, historią, sztuką dawną i współczesną; spotkaniom będzie towarzyszyć tzw. giełda pomysłów, w ramach której uczestnicy będą mogli zgłaszać i proponować tematykę oraz gości na kolejne spotkania i wydarzenia;

- akcja Muzeum Pełne Pamięci będzie polegała na utrwalaniu wspomnień mieszkańców, historii ich rodzin oraz i zabezpieczaniu rodzinnych pamiątek. Raz w roku organizowane będą spotkania z Darczyńcami, z prezentacją darów i ich historii. Darczyńcy będą imiennie uhonorowani m.in. poprzez przedstawienie ich na stronie internetowej Muzeum w dedykowanej zakładce;

- konkursy plastyczne, fotograficzne, a także wiedzy (w tym o historii miasta i regionu); np. w 2026 r. w ramach roku jubileuszowego związanego z lokacją Koszalina i 760 rocznicą tych wydarzeń, planuje się konkurs dla młodzieży i dorosłych pn. *Na szlaku zabytkowego Koszalina, czyli Siedem (historycznych i kulturowych) cudów małej ojczyzny,* którego efektem będzie wystawa i promocja prac konkursowych. Dodatkowo na podstawie propozycji konkursowych i plebiscytu w mediach społecznościowych wyłoniona zostanie lista siedmiu cudów (historycznych i zabytkowych) Koszalina i na tej podstawie opracowana trasa turystyczna, zachęcająca do ich odwiedzenia;

- wydarzenia artystyczne i kulturalne w przestrzeni Muzeum (np. koncerty, pokazy, mapping, rekonstrukcje historyczne itd. na dziedzińcu Muzeum).

4.7. Organizowanie i prowadzenie badań i ekspedycji naukowych, w statutowo określonym zakresie oraz inicjowanie i organizowanie sesji, konferencji naukowych oraz uczestniczenie w sesjach i konferencjach organizowanych przez inne instytucje.

W latach 2025-2027 opracowany zostanie plan badań, w tym projektów badawczych w zakresie etnografii (badania nad kulturą jamneńską), archeologii (m.in. osadnictwo przedlokacyjne w rejonie Koszalina) i historii, a także konserwacji zbiorów oraz ich digitalizacji i udostępniania. Działania te będą podejmowane w miarę możliwości w ramach grantów naukowych i we współpracy z polskimi i międzynarodowymi placówkami, w tym np. z Politechniką Koszalińską, Uniwersytetem Szczecińskiem, Uniwersytetem Gdańskim, Akademią Pomorską, UMK i innymi oraz instytucjami muzealnymi (m.in. Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Pommersches Landesmuseum w Greifswaldzie i inne).

4.8. Udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych oraz zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji.

Udostępnianie zbiorów to istotne zadanie ustawowe i statutowe zadanie muzeów, w tym Muzeum w Koszalinie. Szczególnie w muzeach regionalnych, takim jak Muzeum w Koszalinie, ta forma popularyzacji zbiorów poprzez m.in. interesujące ekspozycje muzealne, z wykorzystaniem obiektów przekazywanych przez darczyńców, pozwala zwiedzającym nie tylko pogłębiać wiedzę regionalną (i nie tylko), ale także skłaniać do podejmowania własnych inicjatyw, mogących prowadzić do zachowania cennego dziedzictwa regionu. To także najczęściej pierwsze miejsce wyboru turystów i odwiedzających na krótko Koszalin, którzy chcą poznać historię i kulturę miasta i regionu. Stąd przygotowujący eskpozycje stałe będą mieli na uwadze głównie odbiorcę, który potencjalnie i najczęściej po raz pierwszy będzie miał styczność z daną tematyką.

Innym z kluczowych aspektów udostępniania przez muzea jest udostępnianie obiektów poprzez umieszczanie ich opisów oraz cyfrowych odwzorowań w sieci. Temat ten ma również kontekst unijny w postaci inicjatywy organów Unii Europejskiej w sprawie digitalizacji, udostępniania dorobku kulturowego w Internecie oraz ochrony zasobów cyfrowych. Inicjatywa ta wpisuje się w podejmowane już od kilku lat działania, będące odpowiedzią na postulaty w sprawie budowania społeczeństwa informacyjnego, i zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu w dobie postępu technologicznego oraz stale zwiększającego się dostępu do Internetu. Muzeum w Koszalinie podejmowało w przeszłości próby cyfryzacji (projekt z 2012 r. pn. Wirtualne Muzeum dofinansowany ze środków MKiDN), niestety nie zachowały się jego rezultaty i wykonana praca.

Projekt digitalizacji muzealiów i udostępnianie ich wraz z opisami w sieci, planuje się zrealizować we współpracy m.in. z Politechniką Koszalińską. Muzeum w ramach swojego działania opracuje plan digitalizacji zbiorów archeologicznych, historycznych i etnograficznych oraz sztuki dawnej i nowoczesnej w latach 2025-2027, co pozwoli na ich prezentację artefaktów online. Stworzenie Wirtualnego Muzeum zwiększy dostępność zasobów instytucji dla osób z różnych części kraju i zagranicy, a także umożliwi udostępnienie zbiorów osobom, które z różnych względów nie mogą odwiedzić muzeum osobiście.

W celu zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji, a także realizacji udostępniania opracowana zostanie strategia komunikacji i działań promocyjnych, w tym programu zwiększenia dostępności Muzeum, w tym m.in. przeorganizowanie strefy wejścia Muzeum i kasy oraz sklepu muzealnego (dostępnego także online). Realizowane będą także cykliczne przedsięwzięcia popularyzujące i promujące zbiory i kolekcje Muzeum w Koszalinie zarówno na nowej stronie internetowej (premiera planowana na kwiecień/maj 2025 r.), jaki i w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram).

4.9. Prowadzenie działalności wydawniczej.

Działalność wydawnicza Muzeum wiąże się ściśle z ww. wcześniej formami działalności muzealnej, w tym badaniami naukowymi, działalnością wystawienniczą, edukacyjną oraz udostępnianiem. Stąd opracowany zostanie plan wydawniczy na lata 2025-2027, skorelowany z planami wystawienniczymi, badawczymi, edukacyjnymi. Uwzględni on także katalogi mebli oraz malarstwa północnoniemieckiego w zbiorach koszalińskiego Muzeum, będące w toku opracowania od 2023 r. autorstwa Wojciecha Lipeckiego i dr Vogla, oraz wydanie kolejnego tomu serii wydawniczej pn. *Koszalińskie Zeszyty Muzealne / Koszalińskie Studia Muzealne* - działanie także w toku, od 2020 r.

W 2026 lub 2027 roku jako działanie w ramach 760 jubileuszu lokacji Koszalina i jubileuszu 80. lecia utworzenia polskiej placówki muzealnej w Koszalinie, planuje się wydawać w I tom serii pn. *Źródła do dziejów historii i kultury ziemi koszalińskiej*. W kolejnych tomach ukazywać się będą źródła i opracowania, w tym m.in. kroniki historyczne Jamna oraz Koszalina.

5. Podsumowanie

Muzeum w Koszalinie, jako regionalna instytucja kultury, dąży do stworzenia nowoczesnego centrum wiedzy, edukacji i kultury. Realizacja programu na lata 2025–2027 pozwoli na wzbogacenie oferty, zwiększenie dostępności oraz umocnienie roli muzeum jako wizytówki Koszalina i Pomorza. Działalność Muzeum w Koszalinie w latach 2025-2027 oparta będzie na zrównoważonym podejściu do rozwoju instytucji jako miejsca partypacyjnego, innowacyjnego i dostosowanego do potrzeb lokalnej społeczności, przyciągającą turystę. Kluczowe znaczenie mają pozyskiwanie zewnętrznych funduszy, rozwój infrastruktury, wzbogacanie oferty programowej i zwiększanie dostępności dla szerokiego grona odbiorców.